

با اسمه تعالی

مبارزه‌ی علمی برای جوانان، زنده کردن روح جستجو و کشف واقعیت‌هاست.
«امام خمینی (ره)»

وزارت آموزش و پرورش
باشگاه دانش پژوهان جوان

پانزدهمین المپیاد شیمی کشور

مرحله‌ی اول

(۱۳۸۳ تا ۹:۰۰)

کد برگه‌ی سوالات: ۱۲۳

مدّت آزمون: ۱۵۰ دقیقه

تذکرات:

ضمن آرزوی موفقیت برای شما داوطلب گرامی، خواهشمند است به موارد زیر دقیقاً توجه فرمایید.

۱) کد برگه‌ی سوالات شما ۱۲۳ است که لازم است خانه‌های مربوط به این ارقام را با مداد نرم مشکی در محل مربوط در پاسخ‌نامه سیاه کنید و آن را روی برگه‌ی پاسخ‌نامه بنویسید. در غیر این صورت پاسخ‌نامه‌ی شما تصحیح نخواهد شد. توجه داشته باشید که کد برگه‌ی سوالات شما که در زیر هر یک از صفحه‌های این دفترچه نوشته شده است با کد اصلی که در همین صفحه است یکسان باشد.

۲) تعداد سوال‌های این آزمون ۶۰ سوال و مدت آن ۱۵۰ دقیقه (۹:۰۰ تا ۱۱:۳۰) است. در هر سوال، از میان گزینه‌های داده شده دقیقاً یک گزینه پاسخ صحیح آن سوال است. هر پاسخ درست ۳ نمره‌ی مثبت و هر پاسخ غلط ۱ نمره‌ی منفی خواهد داشت.

۳) مشخصات خواسته شده را «به طور کامل» بر روی برگه‌ی پاسخ‌نامه بنویسید و خانه‌های مربوط به آنها را با مداد نرم مشکی سیاه کنید. در صورت کامل نبودن اطلاعات خواسته شده بر روی پاسخ‌نامه یا غلط بودن آنها برگه‌ی پاسخ‌نامه‌ی شما تصحیح نخواهد شد.

۴) استفاده از جدول مندلیف مجاز نیست، هر جاکه نیاز به اطلاعات جدول تناوبی باشد، ذکر شده است. لگاریتم پایه‌ی ۱۰ اعداد ۲ تا ۹ به ترتیب برابر است با: ۰/۳۰۱، ۰/۴۷۷، ۰/۶۰۲، ۰/۶۹۹، ۰/۷۷۸، ۰/۸۴۵ و ۰/۹۰۳، ۰/۹۵۴ و ۰/۹۰۳. استفاده از ماشین حساب مجاز است.

(پس از پایان آزمون می‌توانید دفترچه‌ی سوالات را با خود ببرید.)

سؤالهای آزمون مرحله اول پانزدهمین المپیاد شیمی کشور

۱- انرژی شبکه در یک ترکیب یونی با کدام کمیت رابطه معکوس دارد؟

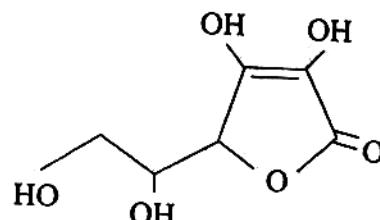
الف) بار یون‌ها
ب) فاصله بین هسته‌ای

ج) تعداد یون‌های مثبت و منفی
د) شعاع کاتیون

۲- کدام گونه‌ی شیمیابی پیوند کووالانسی ندارد؟

۳- فرمول زیر نمایش ساختاری آسکوربیک اسید، C₆H₈O₆ است. چه تعداد از اتم‌های کربن با اتم‌های پیرامون خود آرایش مسطح دارد؟

۴- در کدام مولکول عدد اکسایش اتم مرکزی از همه کمتر است؟
الف) نیتروژن دی اکسید
ب) گوگرد دی اکسید
ج) دی نیتروژن ترا اکسید
د) دی نیتروژن تری اکسید

۵- کدام مولکول پیوند سه‌گانه ندارد؟

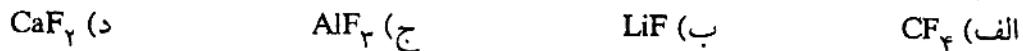
۶- انرژی کدام پیوند کووالانسی بیشتر است؟ (ارقام داده طول پیوند بر حسب pm است).

۷- فرمول سدیم هیدروژن فسفات کدام است؟

۸- کدام ترکیب دارای بیشترین انرژی شبکه است؟

۹- کدام یون تعداد الکترون‌های بیشتری دارد؟

۱۰- عددهای کوانتمی الکtron آخرین لایه Cr کدام است؟

n	1	m _l	m _s	
۴	۰	۰	+1/2	الف)
۳	۲	۰	+1/2	ب)
۳	۲	-2	-1/2	ج)
۴	۳	۰	-1/2	د)

سوال‌های آزمون مرحله اول پانزدهمین المپیاد شیمی کشور

۱۱- سومین انرژی یونش کدام عنصر بیشترین است؟

- الف) Mg^{12} ب) N^{7} ج) C^{4} د) Al^{13}

۱۲- شش انرژی یونش داده شده در جدول زیر به کدام عنصر تعلق دارد؟ (انرژی‌های یونش بر حسب الکترون ولت است و هر الکترون ولت حدود ۲۳ کیلوکالری بر مول است).

IE_1	IE_2	IE_3	IE_4	IE_5	IE_6
۱۱	۲۴	۴۸	۶۴	۳۹۲	۴۹۰

- الف) O^{8} ب) C^{6} ج) F^{9} د) Ne^{10}

۱۳- XH_3^+ ساختار هرمی و YCl_3 ساختار مسطح دارد. کدام عبارت نادرست است؟

الف) فرمول ترکیب حاصل از X و Y به صورت Y_2X_3 است.

ب) نقطهٔ ذوب X از نقطهٔ ذوب Y کمتر است.

ج) بین مولکول‌های YH_3 پیوند هیدروژنی تشکیل می‌شود.

د) X جریان برق را از خود عبور نمی‌دهد.

۱۴- کدام عنصر می‌تواند ترکیبی با ساختار لوویس $\ddot{O} - \ddot{X} = \ddot{Y}$ تشکیل دهد؟

- الف) C^{6} ب) Si^{14} ج) S^{16} د) N^{7}

۱۵- کدام ترتیب دربارهٔ بزرگی زوایای پیوند‌گونه‌های داده شده، درست است؟

(C=۶, P=۱۵, H=۱, S=۱۶, F=۹, N=۷, Si=۱۴, O=۸)

الف) $SiF_4 > SO_3 > HCN$ ب) $CO_2 > NH_3 > SiF_4$

ج) $CS_2 > PH_3 > SF_6$ د) $NH_3 > SO_2 > H_2O$

۱۶- با توجه به داده‌های جدول زیر، نقطهٔ جوش C کدام است؟

مایع	A	B	C	D
$kJ \cdot mol^{-1}$ آنتالپی تبخیر	۳۰	۳۸/۶	۲۹/۴	۲۶

- الف) ۶۱/۳ ب) ۳۴/۶ ج) ۷۶/۷ د) ۷۸/۵

۱۷- با توجه به نمودار رویرو، چگالی آب در عمق و

سطح دریاها و اقیانوس‌ها در زمستان به ترتیب از

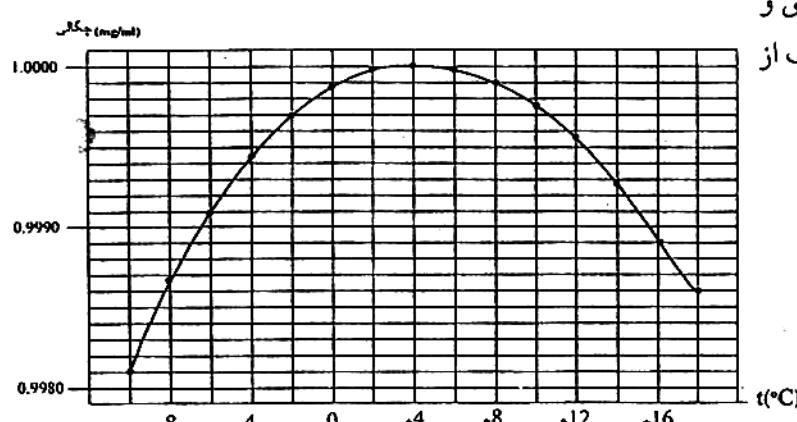
راست به چپ کدام است؟ (g/ml)

الف) ۰/۹۹۸۷ و ۰/۹۹۹۴

ب) ۰/۹۹۹۹ و ۰/۱۰۰۱

ج) ۰/۹۹۸۱ و ۰/۱۰۰۰

د) ۰/۹۹۸۷ و ۰/۹۹۹۴

سوال‌های آزمون مرحله اول پانزدهمین المپیاد شیمی‌کشور

۱۸- ۹۵ گرم آمونیوم کلرید NH_4Cl در 20°C آب در دمای 60°C حل شده است. در اثر سرد کردن محلول تا دمای 20°C چند گرم بلور NH_4Cl به دست می‌آید؟ حل پذیری آمونیوم کلرید در 20°C برابر 37 گرم در 100 آب است.

۲۱

۵۸

۱۰/۵

الف)

۱۹- کدام یک از نتایج زیر مربوط به آزمایش رادرفورد است؟

الف) جرم زیاد اتم از وجود تعداد بسیار زیادی الکترون در آن ناشی می‌شود.

ب) بیشتر جرم اتم در هسته بسیار کوچکی مرکز است.

ج) اتم فضای خالی ندارد.

د) قطر اتم حدود 10^{-13} cm است.

۲۰- در مقایسه اتم سدیم (Na^+) با یون سدیم (Na^+) عبارت کدام گزینه درست است؟

الف) تعداد ترازهای الکترونی کمتری دارد.

ب) شعاع کوچکتری دارد.

ج) الکترون خود را راحت‌تر از دست می‌دهد.

د) واکنش پذیری کمتری دارد.

۲۱- یک فلز قلیایی خاکی در مقایسه با فلز قلیایی همدوره آن دارد.

الف) نقطه ذوب و جوش کمتری ب) فعالیت شیمیایی بیشتری

ج) چگالی کمتری د) نخستین انرژی یونش بیشتری

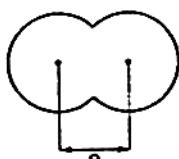
۲۲- عبارت کدام گزینه در مورد عناصر جدول تناوبی درست است؟

الف) عناصر یک ستون از جدول تشابه بیشتری با هم دارند تا عناصر یک دوره.

ب) اکثریت عناصر جدول به عناصر نافلزی اختصاص دارد.

ج) عناصر نافلزی به طور معمول رساناهای خوبی برای گرما و برق هستند.

د) عناصر نافلزی از خاصیت چکش خواری و شکل پذیری خوبی برخوردارند.

۲۳- در شکل رویه رو ۱/۲۸ نشانه‌ی کدام شعاع است؟

د) فلزی

ج) کروالانسی

ب) یونی

الف) واندروالسی

۲۴- با افزایش اثر پوششی الکترون‌های درونی در یک اتم، عبارت کدام گزینه درست است؟

الف) بار مؤثر هسته افزایش می‌یابد. ب) شعاع اتم افزایش می‌یابد.

ج) نخستین انرژی یونش اتم افزایش می‌یابد.

د) الکترونگاتیوی اتم افزایش می‌یابد.

سوال‌های آزمون مرحله اول پانزدهمین المپیاد شیمی کشور

۲۵- الکترونی با اعداد کوانتمی $n=4$ ، $l=3$ ، $m_l=+1/2$ از کدام نوع است؟

- (الف) s (ب) p (ج) d (د) f

۲۶- از واکنش ۱ مول $N_2(g)$ و ۱۰ مول $H_2(g)$ در ظرف درسته‌ای در دما و فشار مناسب $10/2$ گرم آمونیاک، $NH_3(g)$ تشکیل می‌شود. در این شرایط، بازده درصدی این واکنش نسبت به آمونیاک کدام است؟

$$N=14, H=1$$

- (الف) $\%30$ (ب) $\%40$ (ج) $\%10$ (د) $\%50$

۲۷- کدام گاز به عنوان یک گاز گلخانه‌ای به شمار نمی‌آید؟

- (الف) $CH_4(g)$ (ب) $H_2O(g)$ (ج) $H_2(g)$ (د) $CO_2(g)$

۲۸- دانش آموز کنجکاوی از راه انجام آزمایش‌های لازم، معادله زیر را برای بستگی حجم یک نمونه گاز با دمای آن بر حسب مقیاس دمای سلسیوس، $t^{\circ}C$ ، به دست آورده است.

(در گستره C° از 0° تا 50°) $V = at + V_0$ و $a = 10/cm^3/^{\circ}C$ و $t =$ دما در مقیاس سلسیوس است. اگر دما به اندازه C° افزایش یابد، افزایش حجم گاز چند برابر V_0 است؟

- (الف) $\frac{1}{273}$ (ب) $\frac{1}{373}$ (ج) $\frac{1}{250}$ (د) $\frac{1}{350}$

۲۹- فرض کنید بستگی تغییر حجم یک نمونه گاز با فشار آن در دمای ثابت به شرح زیر باشد:

$$\frac{V}{P} = \frac{760}{76} = \frac{3800}{3800}$$

$$\frac{V}{P} = \frac{50}{10} = \frac{3800}{3800}$$

$$\frac{V}{P} = \frac{5}{1} = \frac{3800}{3800}$$

حجم این نمونه گاز در فشار 20000 atm و در همان دمای ثابت چند لیتر است؟

- (الف) $0/025$ (ب) $0/050$ (ج) $0/011$ (د) $0/022$

۳۰- ۵۰ میلی لیتر از یک محلول شامل پتانسیم نیترات، KNO_3 ، در آب را با ملایمت تبخیر می‌کنیم، از آن $1/10$ گرم پتانسیم نیترات خشک بر جای می‌ماند. غلظت مولی محلول کدام است؟ $KNO_3 = 101$

- (الف) 1 mol L^{-1} (ب) 2 mol L^{-1} (ج) 3 mol L^{-1} (د) $1/5\text{ mol L}^{-1}$

۳۱- برای یک واکنش در دما و فشار ثابت داریم $\Delta H > 0$ و $\Delta S > 0$ کدام گزینه در مورد آن در شرایط مذکور درست است؟

(الف) بدون پیشرفت در جهت مستقیم یا معکوس است.

(ب) غیر خود به خودی است.

(ج) خود به خودی است.

(د) برای اظهارنظر به معلومات بیشتری نیاز است.

۳۲- انرژی لازم برای تفکیک ۱ گرم بخار آب به اتم‌های هیدروژن و اتم‌های اکسیژن در حجم و دمای ثابت برابر با $51/67$ کیلوژول است. انرژی پیوند $O-H$ در مولکول H_2O در حالت بخار بر حسب کیلوژول بر مول کدام است؟ ($O=16$ و $H=1$)

- (الف) $465/03$ (ب) $930/06$ (ج) $232/51$ (د) $450/00$

سؤالهای آزمون مرحله اول پانزدهمین المپیاد شیمی کشور

۳۳- ظرفیت گرمایی ویژه آلومینیم برابر با $1^{\circ}\text{C}^{-1} \cdot \text{J}^{-1} \cdot \text{g}^{-1}$ / ۹۰۲ است. برای گرم کردن یک شمش آلومینیم به ابعاد $100\text{cm} \times 60\text{cm} \times 2\text{cm}$ به میزان 10°C چند ژول گرمایی لازم است؟ $\rho = 2.7\text{ g/cm}^3$

- (الف) ۳۲۴۰۰ (ب) ۲۹۲۲۴۸ (ج) ۴۰۰۸۹ (د) ۵۰۰۰

۳۴- از سوختن کامل $1/2$ گرم کربن جامد (به صورت گرافیت) و $4/0$ گرم هیدروژن، (g)، H_2 ، در اکسیژن لازم، در مجموع گرمایی برابر با $96/7$ کیلوژول در دما و فشار ثابت آزمایشگاه حاصل می‌شود. از سوی دیگر، از سوختن کامل $1/6$ گرم متان، (g)، CH_4 ، در اکسیژن لازم، گرمایی برابر با $89/2$ کیلوژول در همان دما و فشار ثابت آزاد می‌گردد. گرمایی مولی تشکیل متان از گرافیت و هیدروژن بر حسب کیلوژول در شرایط یکسان کدام است؟ $(\text{C}=12 \text{ و } \text{H}=1)$

- (الف) $-89/2$ (ب) $-92/95$ (ج) $-7/5$ (د) -75

۳۵- در صد تفکیک یونی تری کلرواستیک اسید $2/0$ مولار در دمای 25°C برابر 73% می‌باشد. غلظت یون H^+ در این محلول چقدر است؟

- (الف) $0/054$ (mol/lit) (ب) $0/073$ (mol/lit) (ج) $0/146$ (mol/lit) (د) $0/070$ (mol/lit)

۳۶- نقطه جوش محلول مولال کدام یک از ترکیبات زیر بیشتر است؟

- (الف) شکر (ب) سدیم کلرید (ج) پتاسیم فسفات (د) کلسیم کلرید

۳۷- جداسازی ترکیبات به روش کروماتوگرافی ستونی معمولی بر کدام اساس است؟

- (الف) اختلاف وزن آنها (ب) اختلاف تمایل آنها به فاز ساکن و فاز متحرک

(ج) اختلاف اندازه‌ی آنها (د) اختلاف تمایل آنها به انجام واکنش شیمیایی

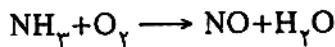
۳۸- از اتحال کامل $5/63$ گرم AgF در آب $25/0$ کیلوژول گرمایی آزاد می‌شود. اگر مقدار آتنالپی شبکه این ترکیب $91/0$ کیلوژول بر مول باشد، آتنالپی آپوشی آن بر حسب کیلوژول بر مول کدام است؟ $\text{AgF}=127\text{ g mol}^{-1}$

- (الف) $-700/6$ (ب) $+800/65$ (ج) $-931/4$ (د) $+931/4$

۳۹- ۵ میلی لیتر از یک محلول غلیظ هیدروکلریک اسید را در یک بالن حجمی به حجم 100 میلی لیتر رسانده‌ایم. برای خنثی کردن کامل 50 میلی لیتر از یک نمونه محلول پتاسیم هیدروکسید $1M/0$ به 25 میلی لیتر از این محلول نیاز است. غلظت هیدروکلریک اسید غلیظ اولیه بر حسب مولار کدام است؟

- (الف) $0/2$ (ب) 4 (ج) 1 (د) $0/4$

۴۰- در موازنه سوختن آمونیاک در مجاورت کاتالیزگر، مجموع ضرایب فراورده‌های واکنش کدام است؟ (توجه: از ضریب کسری استفاده نشود).

- (الف) ۵ (ب) ۹ (ج) 10 (د) 19

۴۱- بر اثر تجزیه کدام ترکیب به ازای یک مول، تعداد مول‌های اکسیژن بیشتری تولید می‌شود؟

- (الف) KClO_3 (ب) CaCO_3 (ج) KNO_3 (د) CH_3COOH

سؤالهای آزمون مرحله اول پانزدهمین المپیاد شیمی کشور

۴۲- نمادهای $\xrightarrow{\Delta}$ و $\xleftarrow{\Delta}$ به ترتیب در یک واکنش شیمیایی چه معنایی دارند؟

الف) واکنش دهنده‌ها گرم می‌شوند، حالت تعادلی

ب) حالت تعادلی، تولید می‌کند یا می‌دهد

ج) واکنش دهنده‌ها سرد می‌شوند، حالت تعادلی

د) واکنش دهنده‌ها گرم می‌شوند، واکنشی انجام نمی‌شود.

۴۳- محلولی شامل ۱۰ گرم گلوکز در ۴۵۰ میلی‌لیتر آب است. غلظت آن بر حسب مولار کدام است؟

$$(C_6H_{12}O_6 = 180 \text{ g/mol})$$

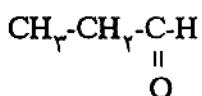
د) ۰/۱۲۳

ج) ۰/۱۱

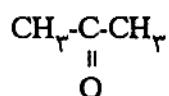
ب) ۰/۰۵۵

الف) ۰/۰۶۲

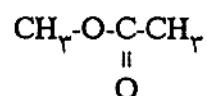
۴۴- کدام ترکیب‌های زیر به ترتیب اتر، استر و کربوکسیلیک اسید است؟

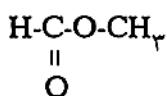
A

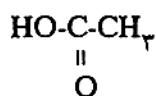
B

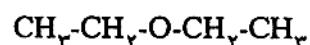
C

D

E

F

د) F، D

ج) E، F

ب) D، C

الف) C، F و E

۴۵- برای هیدروکربنی با فرمول مولکولی C_6H_{12} چند ایزومر ساختاری زنگیری بدون شاخه متیل می‌توان رسم کرد؟

د) چهار

ج) پنج

ب) دو

الف) سه

۴۶- نسبت جرم آب تشکیل شده به تعداد مول‌های کربن دی‌اکسید در سوختن کامل آلکان A، ۲۱/۶ است. فرمول

مولکولی آلکان A کدام است؟

د) C_6H_{14}

ج) C_5H_{12}

ب) C_4H_{10}

الف) C_5H_{10}

۴۷- کدام روش برای کاهش سرعت مصرف مواد شیمیایی کارساز نیست؟

الف) اصلاح پیوسته عادت‌های فردی و جتمانی در استفاده از مواد و وسائل

ب) سوزاندن زیاله‌های تولیدشده در دستگاه‌های زیاله‌سوز

ج) استفاده دوباره یا چندباره از مواد

د) بازگردانی و بازفرآوری مواد

سؤالهای آزمون مرحله اول پانزدهمین المپیاد شیمی کشور

۴۸- کدام عبارت در مورد یک واکنش شیمیایی درست نیست؟

- الف) اتم‌ها از یک آرایش به آرایش دیگری درمی‌آیند.
- ب) تعداد کل اتم‌ها تغییر نمی‌کند.
- ج) اتم‌های واکنش دهنده از بین می‌روند و اتم‌های فراورده به وجود می‌آیند.
- د) جرم واکنش دهنده‌ها با جرم فراورده‌ها برابر است.

۴۹- کدام یک از زیاله‌های جامد برای تولید زیست‌گاز کارساز نیست؟

- الف) شیشه
- ب) پسماندهای مواد غذایی
- ج) کاغذ
- د) برگ، پوست و شاخه درختان

۵۰- در کدام گزینه ترکیب‌های داده شده همگی مولکول‌های خطی‌اند؟

الف) NO_2 , CO_2	ب) BeCl_2 , H_2Se
ج) H_2O , H_2S	د) BeF_2 , C_2H_2 (گازی)

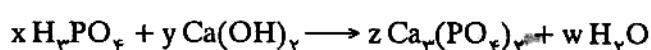
۵۱- کدام ویژگی در مورد هیدروکربن‌ها درست است؟

- الف) در آلکینها همه اتم‌های کربن با پیوند یگانه به یکدیگر متصل شده‌اند.
- ب) در آلکانها دستکم بین دو اتم کربن یک پیوند سه‌گانه وجود دارد.
- ج) در آلکنها دستکم بین دو اتم کربن یک پیوند دوگانه وجود دارد.
- د) در آلکنها دستکم بین دو اتم کربن یک پیوند سه‌گانه وجود دارد.

۵۲- کدام یک از پیوندهای زیر پیوند کرووالانسی به شمار نمی‌آید؟

- الف) پیوند بین اکسیژن و کربن در مولکول فرمالدهید
- ب) پیوند اتم‌های هیدروژن با اتم‌های کربن در مولکول اتان
- ج) پیوند بین هیدروژن و کلر در هیدروژن کلرید
- د) پیوند کربنات و آمونیوم در آمونیوم کربنات

۵۳- نسبت $\frac{xz}{wy}$ در معادله‌ی شیمیایی زیر برابر است با:

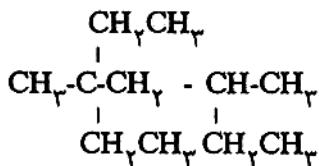
الف) $\frac{2}{9}$	ب) $\frac{1}{9}$	ج) $\frac{9}{2}$
د) $\frac{3}{2}$		

۵۴- کدام یک از ترکیبات زیر می‌تواند یک هیدروکربن سیرشدهٔ حلقوی باشد؟

الف) C_5H_{10}	ب) C_6H_{10}	ج) C_4H_{10}
د) C_6H_6		

سوال‌های آزمون مرحله اول پانزدهمین المپیاد شیمی کشور

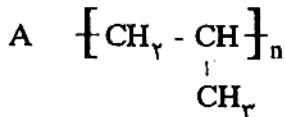
۵۵- کدام نام برای ترکیب زیر درست است؟

الف) ۳-اتیل-۵،۳-دی‌متیل‌هپتان ب) ۲-اتیل-۴،۲-دی‌متیل‌هپتان

ج) ۵،۳-دی‌اتیل-۳-متیل‌هگزان د) ۴،۲-دی‌اتیل-۴-متیل‌هگزان

۵۶- کدام یک از ترکیبات زیر را می‌توان به عنوان تک‌پار‌برای تهیه‌ی پلیمر A به کار برد؟

الف) پروپان ب) ۲-متیل‌پروپان ج) ۲-متیل‌پروپن د) پروپن

۵۷- گرمای سوختن مولی هپتان 4820 kJ/mol است. گرمای حاصل از سوختن ۵ گرم هپتان چند کیلوژول است؟

(جرم اتمی: C=۱۲ و H=۱)

الف) ۲۴۱ ب) ۴۸۲ ج) ۱۲۰/۵ د) ۹۶۴

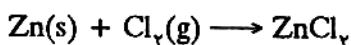
۵۸- از واکنش ۵/۴ گرم منگنز (II) اکسید ناخالص با مقدار کافی هیدروکلریک اسید ۴/۲۸ گرم گاز کلر تولید شده است. با فرض کامل بودن واکنش خلوص منگنز (II) اکسید چند درصد است؟

الف) ۶۲/۵ ب) ۸۰ ج) ۷۰ د) ۱۲/۶

(جرم اتمی: Mn=۵۵ O=۱۶ Cl=۳۵/۵ و)

۵۹- اگر بازده درصدی واکنش زیر ۹۰ درصد باشد از واکنش ۵/۳۲ گرم گرد خالص فلز روی با مقدار اضافی گاز کلر چند گرم روی کلرید به دست می‌آید؟ (Zn=۶۵ و Cl=۳۵/۵)

الف) ۱۲۲/۴ ب) ۶۱/۲ ج) ۳۰/۶ د) ۲۴۴/۸

۶۰- در برج تقطیر نفت خام:

الف) اجزایی که نقطه‌ی جوش پایین‌تری دارند در بالای برج جدا می‌شوند.

ب) برش‌هایی که نقطه‌ی جوش آنها کمتر است از مولکول‌های بزرگتری تشکیل شده‌اند.

ج) از ته‌مانده به عنوان مواد اولیه برای تهیه‌ی انواع پلاستیک استفاده می‌شود.

د) از ته‌مانده به عنوان سوخت خودروها و حلال‌های صنعتی استفاده می‌شود.

با اسمه تعالی

مبازه علمی برای جوانان، زنده کردن روح جست و جو و کشف واقعیت هاست.
«امام خمینی (ره)»

وزارت آموزش و پژوهش
باشگاه دانش پژوهان جوان

پانزدهمین المپیاد شیمی کشور

مرحله دوم

آزمون اول، چندگزینه‌ای: ۱۸ اردیبهشت ماه ۱۳۸۴

مدت آزمون: ۱۰۰ دقیقه

۱۵:۴۵ تا ۹:۰۰

تذکرات:

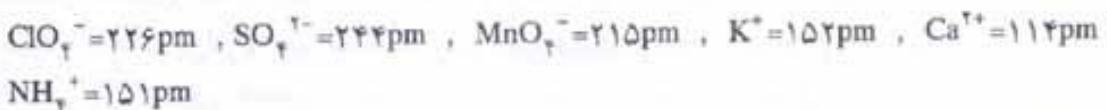
ضمون آرزوی موقبیت برای شما داوطلب گرامی، خواهشمند است به موارد زیر دقیقاً توجه فرمایید:

- ۱- یک برگ پاسخ نامه‌ی چندگزینه‌ای در اختبار شما قرار گرفته است که مشخصات فردی شما بر روی آن نوشته شده است. در صورت نادرست بودن آن سریعاً مراقب حوزه را مطلع کنید.
- ۲- پاسخ هر سؤال را با مداد مشکی نرم در محل مربوط علامت بزنید. لطفاً تمام خانه‌ی مورد نظر را سباء کنید.
- ۳- تعداد سؤال‌های این قسمت از آزمون ۴۹ سؤال و مدت پاسخ‌گویی به آن ۱۰۰ دقیقه است. در هر سؤال در مبان گزینه‌های داده شده دقیقاً یک گزینه پاسخ صحیح آن سؤال است. هر پاسخ درست ۱ نمره‌ی مثبت و هر پاسخ غلط $\frac{1}{3}$ نمره‌ی منفی خواهد داشت.
- ۴- پس از پایان این قسمت از آزمون پاسخ نامه‌های آن جمع‌آوری و آزمون تشریحی شروع خواهد شد.
- ۵- کارت معرفی نامه و کارنامه‌ی خود را در دسترس نگه دارید تا مستول مربوطه بتواند آن‌ها را ملاحظه و جمع‌آوری کند.
- ۶- جدول تناوبی عناصر به هیچ وجه در دسترس شرکت‌کنندگان نباشد.
- ۷- استفاده از ماشین حساب مجاز است. لگاریتم اعداد ۲ تا ۹ در پایه‌ی ۱۰ به ترتیب برابر است با: ۰/۳۰۱، ۰/۴۷۷، ۰/۶۰۲، ۰/۶۹۹، ۰/۷۷۸، ۰/۸۴۵، ۰/۹۰۳ و ۰/۹۵۴.

سوال‌های آزمون مرحله دوم پانزدهمین المپیاد شیمی کشور

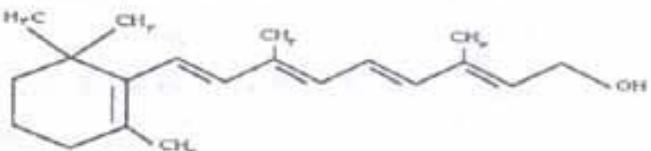
- ۱- از طول موج‌های زیر (برحسب نانومتر) کدام مربوط به ناحیه فرابنفش است؟
- الف) ۱۰۰ ب) ۶۵۶ ج) ۴۱۰
- د) ۵۰۰۰ ۴۱۰ ۶۵۶
- ۲- کدام یک از عده‌های کوانتمی زیر نوع اوریتال را معین می‌کند؟
- الف) n ب) m_s ج) m_l
- د) ۱ m_s n
- ۳- در کدام ترکیب عدد اکسایش فلز واسطه برابر +۴ است؟
- الف) SnCl₄ ب) Cr{O - C(CH₃)₃}₄ ج) KFe(SO₄)₂ · 12H₂O
- الف) MnO₄⁻ ب) Mn₂O₇ ج) K₂FeO₄
- ۴- اگر بدانیم که می‌توان اتری شبکه یک بلور یونی را از رابطه زیر به دست آورد کدام ترکیب دارای بیشترین اتری شبکه است؟

$$U = \frac{120 \cdot 200 \gamma Z^+ Z^- (1 - \frac{34}{5})}{r_+} \text{ kJ mol}^{-1}, \quad r_+ = r_+ + r_- \quad , \quad \gamma = \frac{\text{تعداد یون‌ها}}{\text{بار یون‌ها}} = \frac{Z}{Z}$$

- الف) NH_4ClO_4 ب) K_2SO_4 ج) CaSO_4 د) KMnO_4

- ۵- ساختار ویتامین A در زیر داده شده است. چه تعداد از اتم‌های کربن در این مولکول در پیرامون خود آرایش مسطح سه‌ضلعی دارند؟

- الف) ۲۰ ب) ۱۴ ج) ۱۵ د) ۱۰

- ۶- چه تعداد از گونه‌های شیمیایی زیر خطی است؟

- الف) ۱ ب) ۳ ج) ۲ د) ۴

- ۷- چنانچه ترکیبی به فرمول $Mabcd$ که در آن M فلز واسطه و a, b, c, d هم چهار گروه متفاوت‌اند آرایش فضایی مسطح مربعی (M در وسط مربع و گروه‌ها در گوش‌های مربع) داشته باشد، چه تعداد ایزومر برای آن انتظار می‌رود؟

- الف) ۱ ب) ۲ ج) ۳ د) ۵

- ۸- در کدام یون یا اتم، تعداد نوترون‌ها برابر تعداد پروتون‌هاست؟

سوال‌های آزمون مرحله دوم پانزدهمین المپیاد شیمی کشور

- ۹- مقدار بار الکتریکی الکترون توسط کدام داشتمند اندازه‌گیری شد؟
 الف) رابرت میلیکان ب) جوزف تامسون ج) ویلهلم رونتگن
 د) ارنست رادرفورد
- ۱۰- برای یک الکترون در اتم کدام اعداد کوانتومی امکان‌پذیر است؟
 الف) $m_l = -2, l=0, n=3$ ب) $m_l = 0, l=0, n=3$
 ج) $m_l = -2, l=1, n=4$ د) $m_l = 0, l=1, n=3$
- ۱۱- نیکل اکسید NiO شامل ایزوتوپ Ni^{59}_{28} می‌باشد. تعداد الکترون‌ها و نوترون‌ها در یون نیکل به ترتیب از راست به چپ کدام است؟
 الف) ۲۸ و ۳۱ ب) ۲۸ و ۳۳ ج) ۲۶ و ۳۱ د) ۲۶ و ۳۳
- ۱۲- عبارت کدام گزینه درست است؟
 الف) همگی عناصر واسطه فلزاتی سخت و چگال هستند.
 ب) همگی اکتینیدها هسته‌های ناپایدار دارند.
 ج) همگی عناصری که در آن‌ها اوربیتال‌های p در حال پرشدن است نافلزی هستند.
 د) همگی گازهای بی‌ثریه صورت گازهای دوانی هستند و فعالیت شیمیایی کمی دارند.
- ۱۳- براساس قانون تناوبی، عناصر در جدول تناوبی براساس ... مرتب شده‌اند.
 الف) جرم اتمی ب) جرم اتمی و عدد اتمی
 ج) عدد اتمی د) جرم اتمی و خواص فیزیکی و شیمیایی
- ۱۴- سطح انرژی اوربیتال ۲p در کدام عنصر از همه پایین تر است؟
 الف) N⁷ ب) O⁵ ج) B⁵ د) C⁴
- ۱۵- پس از جدا کردن ۳ الکترون از اتم A، ۲۶ الکترون برای یون آن باقی می‌ماند، آرایش الکترونی یون A⁺ در آخرین زیرلایه آن کدام است؟
 الف) ۴s¹ ب) ۴p¹ ج) ۳d¹⁰ د) ۳d¹⁰
- ۱۶- با توجه به داده‌های جدول رویه‌رو، کدام عنصر متعلق به گروه دوم جدول تناوبی است؟
 الف) B ب) A ج) C د) D
عنصر	انرژی‌های یونش متوالی (kJ/mol)		
	IE ₁	IE ₂	IE ₃
A	۴۱۹	۳۰۵۱	۴۴۱۱
B	۷۳۸	۱۴۵۱	۷۷۳۳
C	۵۷۸	۱۸۱۷	۲۷۴۵
D	۷۸۶	۱۵۷۷	۳۲۲۲
- ۱۷- اتم‌های دو عنصر A_{۱۶} و B_{۱۷} را در نظر بگیرید. عبارت کدام گزینه نادرست است؟
 الف) عنصر A رسانای جریان برق نیست.
 ب) مولکول O_۲، خطی است.
 ج) ترکیب دوتایی عنصر B با هیدروژن خاصیت اسیدی دارد.
 د) مولکول AB_۲ قطبی است.

سوال‌های آزمون مرحله دوم پانزدهمین المپیاد شیمی‌کشور

۱۸- در تناوب چهارم اوریتال $4s$ چند عنصر کاملاً پر است؟

۱۵ (د)

۱۷ (ج)

۱۶ (ب)

۱۸ (الف)

۱۹- در کدام دوگونه، تعداد پیوندهای کووالانسی، با رعایت قاعده هشتایی، بکسان است؟

$(N=7, O=8, H=1, Cl=17, P=15)$

الف) $POCl_3$ ب) O_3 ج) ClO_3^- د) CO_2 ه) N_2O و) NH_4Cl

۲۰- در کدام گزینه، شکل هندسی هر دوگونه خمیده است؟

الف) SO_2 و NH_3 ب) BeF_2 (گازی) و OF_2 ج) NO_2^+ و NO_2^- د) H_2S و CO_2

۲۱- هر سه کاتیون کدام گزینه به پروتئین‌های بدن می‌پیوندد و مانع انجام اعمال زیستی آنها می‌شوند؟

الف) Cd^{2+} - Pb^{2+} - Hg^{2+} - Pb^{2+} - Ca^{2+} - Zn^{2+} ب) Pb^{2+} - Cd^{2+} - Fe^{2+} - Mg^{2+} ج) Pb^{2+} - Cd^{2+} - Fe^{2+} - Hg^{2+} د) Ca^{2+} - Zn^{2+} - Fe^{2+} - Hg^{2+}

۲۲- کدام یک از محلول‌های آبی مولال زیر دارای نقطه انجماد پایین‌تری می‌باشد؟

الف) شکر ب) سدیم کلرید ج) پتاسیم کلرات د) کلسیم کلرید

۲۳- در واکنش بین ۶ گرم Ca_3P_2 و ۱۰ گرم آب $1/4$ گرم گاز PH_3 به دست آمده است. معادله واکنش به صورت زیر است:

بازده درصدی واکنش چقدر است؟
 $(Ca=40, P=31, O=16, H=1)$

۵۸ (د)

۶۲/۵ (ج)

۷۰ (ب)

۱۰۰ (الف)

۲۴- برای تهییه ۴۰۰ گرم محلول آبی یک مولال سود چند گرم سود لازم است؟
 $M_{NaOH} = 40 \text{ g/mol}$

۴۰ (د)

۳۲ (ج)

۱۶ (ب)

۱۵/۳۸ (الف)

۲۵- محلولی از اسید HX دارای درجه تفکیک بونی $-2/1$ می‌باشد. pH این محلول در دمای $25^\circ C$ برابر $2/5$ می‌باشد.

۲۶- افزایش طول ستون در کروماتوگرافی ستونی کارایی جداسازی را ... می‌کند و زمان جداسازی را ... می‌دهد.

الف) بیشتر، کاهش ب) بیشتر، افزایش ج) کمتر، افزایش د) کمتر، کاهش

۲۷- محلول حاصل از مخلوط کردن ۲۵ میلی لیتر از هر کدام از اسیدهای $1/0$ مولار H_3PO_4 , HCl , H_2SO_4 و H_3PO_4 با

چند میلی لیتر سود $2/0$ مولار خنثی می‌شود؟

۳/۷۵ (د)

۷/۵ (ج)

۱۵ (ب)

۷۵ (الف)

۲۸- تغییر دما بر روی مقدار عددی غلظت کدام محلول‌های زیر بی‌تأثیر است؟

۱) محلول $1/0$ مولار $NaCl$ ۲) محلول $1/0$ مولار $NaClO_4$ ۳) محلول $1/0$ g/lit $KClO_4$

۴) محلول $2/3$ درصد جرمی $NaCl$

۴ (د)

۲ (ج)

۴ و ۲ (ب)

۳ و ۱ (الف)

سوال‌های آزمون مرحله دوم پانزدهمین المپیاد شیمی کشور

۲۹- نقاط جوش مربوط به اکتان؛ ۲- متیل هبتان؛ ۳، ۳، ۲، ۲- تترامتیل بوتان و نونان به ترتیب از راست به چپ کدام است؟

الف) ۱۲۶، ۱۱۶، ۱۰۶، ۱۵۱ ۱۵۱، ۱۰۶، ۱۱۶، ۱۲۶
ب) ۱۵۱، ۱۱۶، ۱۰۶، ۱۲۶ ۱۰۶، ۱۱۶، ۱۲۶، ۱۵۱

ج) ۱۱۶، ۱۲۶، ۱۵۱، ۱۰۶ ۱۰۶، ۱۵۱، ۱۲۶، ۱۱۶

۳۰- می خواهیم ۲، ۲، ۲- تری متیل بوتان را از طریق واکنش یک آلکن با هیدروژن تهیه کنیم. چند آلکن را می‌توان به عنوان ماده اولیه انتخاب نمود؟

الف) ۴ ۲ ب) ۲ ۱ ج) ۳

۳۱- کدام نامگذاری زیر صحیح است؟

الف) ۴- دی متیل -۴- اتیل پنتان ۳- اتیل هگزان

ج) ۲- متیل -۴- اتیل هگزان ۴- اتیل -۲- متیل هگزان

۳۲- یک مول از یک آلکان و نیم مول از یک آلکان در نتیجه سوختن به یک میزان آب تولید می‌کنند. هیدروکربن‌های فوق کدامند؟

الف) اتن - پروپان ب) پروپن - اتان ج) پروپن - بوتان د) بوتان - پروپان

۳۳- از واکنش چند گرم منیزیم با خلوص ۵۵٪ با مقدار اضافی هیدروکلریک اسید ۷۲/۶ لیتر گاز هیدروژن تحت $Mg = 24$ شرایط متعارفی تولید می‌شود؟

الف) ۷/۲ ۱۴/۴ ب) ۲/۸ ۳/۶ ج) ۲۸/۸

۳۴- اثری پیوندهای کربن - کربن در ...

الف) گرافیت و الماس پکسان است، چون تفاوت آن‌ها تنها در ساختار اتم‌های کربن است که در گرافیت شش ضلعی و لایه‌ای و در الماس چهار وجهی و سه بعدی است.

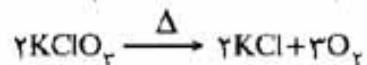
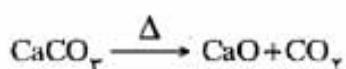
ب) گرافیت و الماس پکسان است، چون تفاوت آن‌ها تنها در ساختار اتم‌های کربن است که در گرافیت چهار وجهی و سه بعدی و در الماس شش ضلعی و لایه‌ای است.

ج) گرافیت بیشتر از الماس است.

د) گرافیت کمتر از الماس است.

۳۵- جرم‌های مساوی از دو نمونه ناخالص از کلسیم کربنات و پتاسیم کلرات در اثر تعزیز گرمایی حجم پکسانی گاز تحت شرایط متعارفی تولید می‌کنند. نسبت خلوص کلسیم کربنات به پتاسیم کلرات کدام است؟

(C=۱۲ ، O=۱۶ ، Ca=۴۰ ، K=۳۹ ، Cl=۳۵/۵)

د) $\frac{60}{49}$

ج) $\frac{20}{49}$

ب) $\frac{49}{20}$

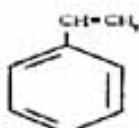
الف) $\frac{49}{60}$

سوال‌های آزمون مرحله دوم پانزدهمین المپیاد شیمی کشور

۳۶- یک مخلوط گازی شامل یک مول استیلن، دو مول اتیلن و شش مول هیدروژن است. پس از عبور دادن این مخلوط از روی کاتالیزگر نیکل و انجام کامل واکنش‌ها، حجم مخلوط گازها در شرایط متعارفی چند لیتر است؟

الف) ۱۱۲ ب) ۸۹/۶ ج) ۶۷/۲ د) ۱۲۴/۴

۳۷- در ساختار مولکولی یک هیدروکربن، تعداد اتم‌های کربن و هیدروژن برابر است. از سوزاندن کامل ۰/۰۱ مول گرم از آن، ۱/۷۹۲ لیتر کربن دی‌اکسید، در شرایط متعارفی، تولید می‌شود. این هیدروکربن کدام است؟

ب) استبرن،

الف) بنزن،

د) وینبل استیلن، $\text{CH}_3=\text{CH}-\text{C}\equiv\text{CH}$

ج) استیلن، $\text{HC}\equiv\text{CH}$

۳۸- کدام یک از هیدروکربن‌های زیر با $\text{CH}_3-\text{CH}=\text{C}-\text{CH}_3-\text{CH}=\text{C}-\text{CH}_3-\text{CH}=\text{C}-\text{CH}_3$ ایزومر است؟

الف) ۳-متیل پنتان ب) ۲-متیل-۲-پنتن

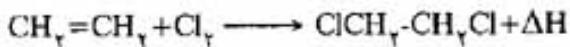
ج) ۳-متیل-۲-پنتن د) ۲-متیل-۲-پنتن

۳۹- برای تهیه ۲/۲ گرم اتانول چند mL گاز اتیلن با خلوص ۸۰٪ در شرایط متعارفی، لازم است بازده واکنش را ۱۰۰٪ فرض کنید.

$(\text{O}=16, \text{C}=12, \text{H}=1)$

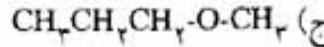
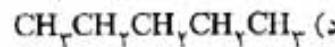
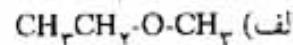
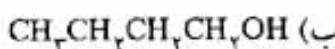
الف) ۲۲۴۰ ب) ۱۱۲۰ ج) ۱۴۰۰ د) ۲۸۰۰

۴۰- انرژی‌های پیوندی C-C ، C-H ، C-Cl ، C=C ، C-C ، C-Cl و Cl-Cl به ترتیب $۳۴۷, ۴۱۴, ۳۳۱, ۶۱۲, ۴۱۴, ۳۴۷$ کیلوژول بر مول است. ΔH واکنش زیر چند کیلوژول بر مول است؟

الف) +۱۹۳ ب) -۶۸۴ ج) +۸۹ د) -۱۵۴

۴۱- فشار بخار کدام ترکیب در 25°C بیشتر است؟

۴۲- چند ایزومر ساختاری از ایزومرهای C_5H_{10} بر اثر هیدروژن‌دارشدن در مجاورت کاتالیزگر به ایزوپنتان تبدیل می‌شوند؟

الف) چهار ب) سه ج) دو د) یک

۴۳- ۱۰۰ گرم آب با دمای 10°C و ۱۰۰ گرم بخ با دمای 10°C را در یک ظرف آدیاباتیک (ظرف بدون مبادله گرما) در فشار ثابت مخلوط می‌کنیم. کدام گزینه در مورد دمای تعادل در مقیاس سلسیوس، 1° و ΔH کلی فرآیند درست است؟ (برای تبدیل 1°C به 1°K باید 1°C را از 273°K کم کرد.)

در ضمن وقتی دمای 1°C کاهش می‌یابد، به طور متوسط $1\text{ کالری گرما آزاد می‌نماید}.$

الف) $\Delta H = +2000\text{ cal}$ ، $t = 10^\circ\text{C}$ ب) $\Delta H = +2000\text{ cal}$ ، $t = 0^\circ\text{C}$

ج) $\Delta H = -2000\text{ cal}$ ، $t = 10^\circ\text{C}$ د) $\Delta H = -2000\text{ cal}$ ، $t = 0^\circ\text{C}$

سوال‌های آزمون مرحله دوم پانزدهمین المپیاد شیمی کشور

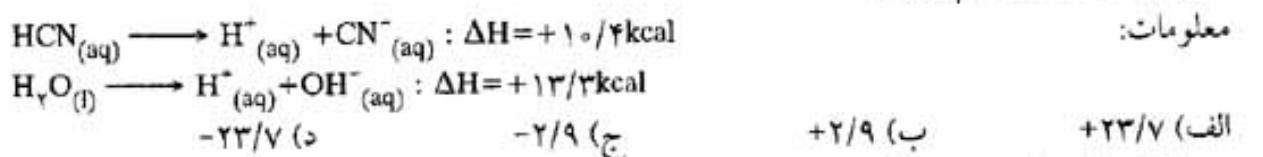
۴۴- فرض کنید درصد جرمی ترکیب B در یک نمونه محلول فراسیرشده آن برابر با 30% و چگالی محلول فراسیرشده برابر با 1.20 g/cm^3 باشد. از سویی درصد جرمی B و چگالی در محلول سیرشده به ترتیب برابر با 20% و 1.10 g/cm^3 باشد. نسبت مولاریته محلول فراسیرشده به مولاریته محلول سیرشده کدام است؟ (جرم ۱ مول B را برابر با 110 g در نظر بگیرید).

الف) $1/08$ ب) $1/09$ ج) $1/10$ د) $1/11$

۴۵- طرفیت گرمایی و بیله آب، اتانول، آلومینیم و آهن به ترتیب $2/2$, $2/5$, $0/90$ و $4/05 \text{ J/g}^\circ\text{C}$ می‌باشد. هرگاه به 10 g از هر یک از آنها 1 g کالری گرمایی داده شود، مقایسه افزایش دما در آنها کدام است؟

الف) آب > اتانول > آلومینیم > آهن ب) آب > اتانول > آلومینیم > آهن
ج) آب > اتانول > آلومینیم > آهن د) آب > اتانول > آلومینیم > آهن

۴۶- واکنش خنثی شدن $\text{HCN}_{(aq)} + \text{OH}^-_{(aq)} \rightarrow \text{H}_2\text{O}_{(l)} + \text{CN}^-_{(aq)}$ بر حسب کیلوکالری با در نظر گرفتن معلومات داده شده کدام است؟

۴۷- محلولی را که شامل $1/100 \text{ mol AgNO}_3$ است با محلولی که شامل $1/100 \text{ mol NaCl}$ می‌باشد و دمای هر دو 0°C است مخلوط می‌کنیم. گرمای حاصل از آن در دما و فشار ثابت $20/0 \text{ g}$ یخ با دمای 0°C را به آب با دمای 0°C تبدیل می‌کند. ΔH واکنش $\text{AgCl}_{(s)} + \text{Cl}^-_{(aq)} \rightarrow \text{Ag}^+_{(aq)} + \text{Cl}^-_{(aq)}$ که کامل فرض می‌شود (بر حسب کیلوژول) بر مول کدام است؟ (گرمای ذوب یخ در شرایط گفته شده برابر با $60/25 \text{ J mol}^{-1}$ می‌باشد، $O=16$, $H=1$)

الف) $0/0325$ ب) $0/0669$ ج) $33/472$ د) $66/944$

۴۸- می‌دانید که برای یک تغییر خودبه خود ΔG° است، برای یک تغییر غیر خودبه خود ΔG° می‌باشد و $\Delta G^\circ = \Delta H^\circ - T\Delta S^\circ$ نشانگر تعادل است. در ضمن در دما و فشار ثابت داریم $\Delta G = \Delta H^\circ - T\Delta S^\circ$. کدام گزینه برای تغییری که در آن $\frac{\Delta H}{T} > \Delta S^\circ$ می‌باشد درست است؟

الف) خودبه خودی است ب) غیر خودبه خودی است
ج) تعادلی است د) در حال پیشرفت است

۴۹- حجم یک سیستم در فشار ثابت ۱ بار (bar) طی یک فرآیند شیمیابی به اندازه $5/500 \text{ لیتر}$ افزایش می‌باید و انرژی درونی سیستم به اندازه $12/550 \text{ kJ}$ کاهش پیدا می‌کند. ΔH برای آن بر حسب کیلوژول کدام است؟ (بار برابر با صد هزار پاسکال است و حاصلضرب $1 \text{ پاسکال} \times 1 \text{ متر مکعب}$ مساوی با 1 جول است).

الف) $-12/000$ ب) $-13/100$ ج) $+12/550$ د) $+10/000$